

System prezydencki - cechy, charakterystyka, przykłady. Wady i zalety systemu prezydenckiego

System prezydencki to jedna z odmian współczesnej formy rządów demokratycznych. Jak wynika z nazwy, w modelu tym najważniejszym i najsilniejszym organem władzy jest prezydent, stojący na czele władzy wykonawczej kraju.

System ten oparty jest na podziale poszczególnych organów władzy. Kompetencje są szczegółowo rozdzielone. Konstytucyjnie jedyną głową państwa w systemie prezydenckim jest prezydent. Nie istnieje rozróżnienie głowy państwa oraz szefa rządu – urzędy te są scalone w rękach jednego człowieka. Prezydent pochodzi z powszechnych wyborów, zatem jest przedstawicielem narodu, na równi z parlamentem. Prezydent odpowiada za politykę zagraniczną oraz wewnętrzną państwa. Do jego kompetencji należy także szefowanie krajowej administracji. Dodatkowym uprawnieniem głowy państwa jest prawo łaski lub zmniejszania wyroków.

W systemie prezydenckim głowa państwa sprawuje swój urząd w stałym wymiarze kadencji. Wybory odbywają się w ściśle określonych terminach i zasadniczo nie mogą być wywołane, np. zgłoszeniem wotum nieufności. W niektórych przypadkach jednak możliwe jest skrócenie kadencji prezydenta w przypadku stwierdzenia popełnienia przez niego przestępstwa.

Członkowie gabinetu prezydenta działają w jego imieniu i zgodnie z jego zaleceniami.

Zaletą systemu prezydenckiego jest rozdział władz na wykonawczą oraz ustawodawczą wobec równoległych struktur, dzięki czemu ograniczane są nadużycia. Skupienie władzy wykonawczej w rękach prezydenta pozwala mu na szybkie oraz zdecydowane podejmowanie decyzji. Zaletą jest także większa stabilność urzędu (w przeciwieństwie np. do systemu z funkcją premiera, który w innych systemach może być w każdym czasie odwołany). Krytycy wskazują natomiast na

możliwość łatwego przekształcania systemu prezydenckiego w autorytaryzm. Trudniej jest także doprowadzić do zmiany obsady urzędu w przypadku niezadowolenia z niego.

Przykładem kraju rządzonego systemem prezydenckim są Stany Zjednoczone. Prezydent pochodzi z wyborów powszechnych oraz pośrednich. Wyłoniony zostaje poprzez elektorów wybieranych przez naród. Konstytucja przyznaje mu uprawnienia głowy państwa, przewodniczenie rządowi oraz dowodzenie siłami zbrojnymi. Ma prawo zgłaszania weta wobec ustaw. Nie została mu jednak przyznana kompetencja do skrócenia kadencji parlamentu. Prezydent może zostać pociągnięty do odpowiedzialności poprzez Izbę Reprezentantów w związku z popełnieniem przestępstwa.

Innymi krajami rządzonymi według systemu prezydenckiego są np.: Republika Południowej Afryki, Białoruś, Chile, Iran, Korea Południowa, Wenezuela, Urugwaj oraz Botswana. To jeden z najpopularniejszych modeli rządów.